

ИЗМЕРВАНЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА МОЩНОСТ С ВАТМЕТЪР

Методически указания

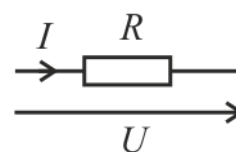
Целта на упражнението е учениците да се научат да измерват мощност със специализиран уред.

1. Използвани виртуални уреди

Уред	Брой
Трансформатор с регулируемо изходно напрежение $U_{\text{изх}}=(0\dots 260) \text{ V}$	1
Измервател на мощност	1
Регулируем резистор (декада) $R=(0\dots 10) \text{ k}\Omega$	1

2. Теоретична постановка

Законът за мощността, наричан още Закон на Джаул-Ленц, дефинира колко енергия се изразходва в електрическите вериги. Измерителната единица за мощност е Ват [W], като тя показва колко енергия се изразходва за 1 s. При постояннотоковите вериги законът се описва с уравнението:

Фиг. 1. Участък от електрическа верига

$$P = U \cdot I, \text{ W}, \quad (1)$$

където U и I са съответно напрежението и тока през участък от електрическа верига (Фиг. 1).

В синусоидални електрически вериги мощността, във W , се определя съгласно:

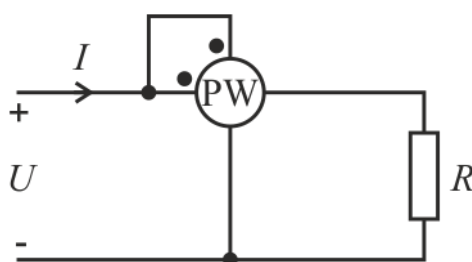
$$P = U \cdot I \cdot \cos \varphi, \quad (2)$$

където U и I са ефективните стойности на напрежението и тока на участък от електрическа верига, а $\cos \varphi$ е т.нар. фактор на мощността. Факторът на мощността зависи от типа на товара. При чисто активен товар $\cos \varphi = 1$.

3. Задачи за изпълнение

Задача 1. Да се измери разсейваната мощност от резистор.

Стъпка 1. Да се свърже схемата от Фиг. 2. Това би могло да стане по начина, показан на Фиг. 3.

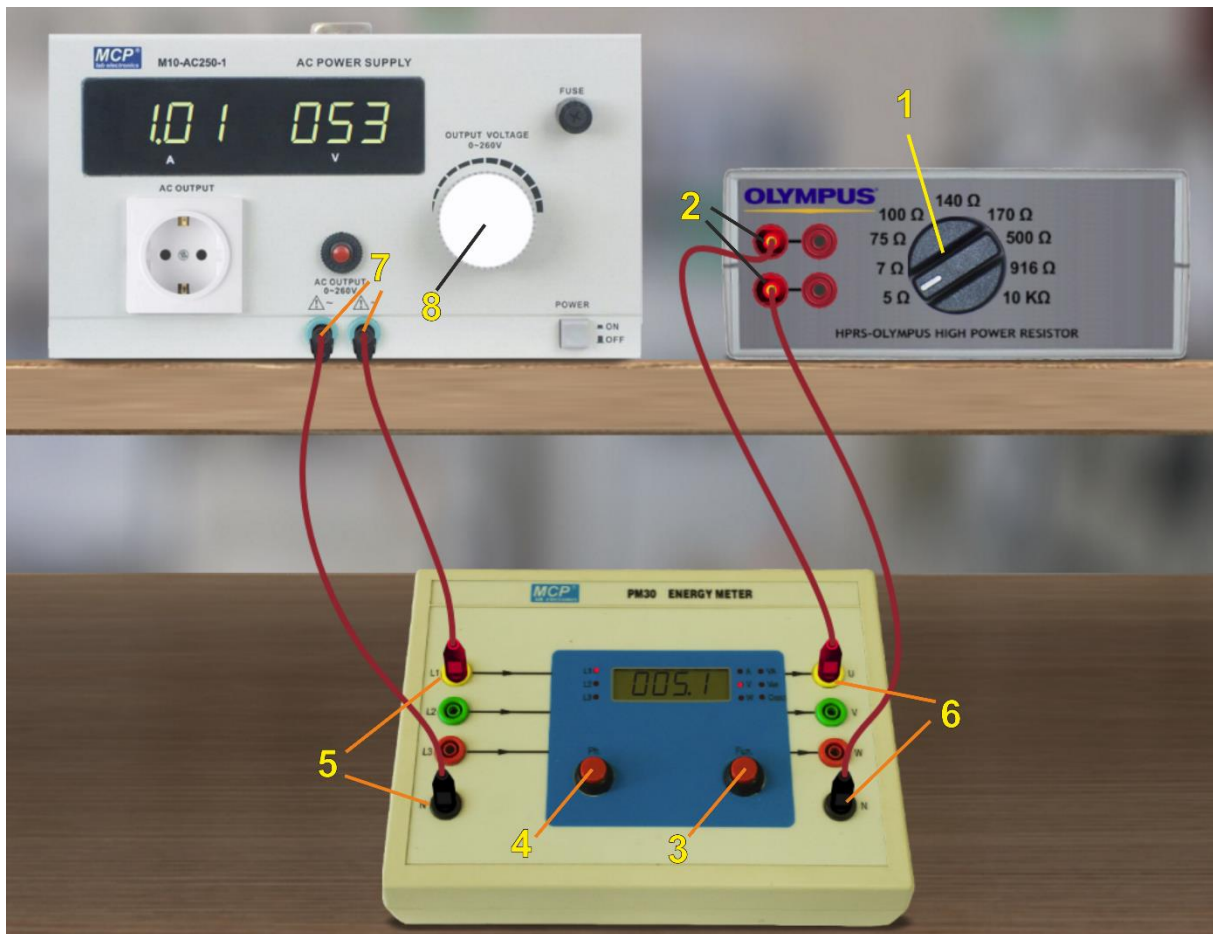
Фиг. 2. Схема на опитната постановка към задача 1

Забележка 1: За да се свържат две клеми, трябва да се натисне левия бутон на мишката върху едната от тях и да се завлече до втората.

Забележка 2: При натискане левия бутон на мишката върху някой от проводниците, неговата траектория може да се променя.

Стъпка 2. Да се измери мощността, разсейвана от резистора при различни големина на съпротивлението.

- Да се включи регулируемият трансформатор с натискане на бутона **POWER** и чрез потенциометъра му да се подаде входно напрежение $U = 230 V$;
- Да се включи ватметъра чрез задействане на един от двата му бутона;

Фиг. 3. Примерно свързване на виртуалните уреди:

1 – превключвател на съпротивление; 2 – клеми на резистора (декадата);
 3 - бутон за промяна на измерваната величина; 4 – бутон за промяна на измерваната фаза; 5 – входни клеми на ватметъра; 6 – изходни клеми на ватметъра; 7 – захранващи клеми на източника; 8 – потенциометър за регулиране напрежението на източника

- Да се начертае табл. 1;
- За всяка от зададените стойности на съпротивлението в табл. 1, измервателният уред да се превключи в съответния режим и да се:
  - измери и запише напрежението върху резистора;
  - измери и запише токът през резистора;
  - измери и запише мощността, разсейвана от резистора;
  - провери законът за мощността, използвайки уравнение (2). Да се сравнят измерените и изчислените стойности.

Забележка: Тъй като характера на товара е чисто активен, да се използва $\cos \varphi = 1$.

Таблица 1.

R, Ω	U, V	I, A	Мощност, W	
			Измерена	Изчислена
5				
7				
75				
100				
140				
170				
500				
916				
10000				

4. Контролни въпроси

1. Посочете измерителната единица за мощност.
2. Каква е връзката между величините мощност и енергия?
3. Как се определя мощността в синусоидални електрически вериги?

Литература

[1]. Учебник.